

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. május 27.
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A Tanács következtetései a gyalogsági aknák betiltásáról szóló egyezmény ötödik felülvizsgálati konferenciájára tekintettel a gyalogsági aknák tilalmának megerősítésére vonatkozó uniós álláspontról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a gyalogsági aknák betiltásáról szóló egyezmény ötödik felülvizsgálati konferenciájára tekintettel a gyalogsági aknák tilalmának megerősítésére vonatkozó uniós álláspontról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2024. május 27-i 4028. ülésén jóváhagyott.

A Tanács következtetései a gyalogsági aknák betiltásáról szóló egyezmény ötödik felülvizsgálati konferenciájára tekintettel a gyalogsági aknák tilalmának megerősítésére vonatkozó uniós álláspontról

I- Bevezetés

1. Az Európai Unió egységesen támogatja a gyalogsági aknák alkalmazásának, felhalmozásának, gyártásának és átadásának betiltásáról, valamint megsemmisítéséről szóló egyezményt¹, valamint az egyezmény céljainak megvalósítását. Az EU és tagállamai régóta támogatják az aknamentesítést és a készleten lévő gyalogsági aknák megsemmisítését, valamint a gyalogsági aknák áldozatainak nyújtott segítséget, az egyezmény egyetemessé tételének előmozdítását és a részes államok támogatását az egyezmény teljes körű és tényleges végrehajtásában. 2013. június 1-je óta valamennyi uniós tagállam részes fele az egyezménynek;
2. A Tanács az egyezményt kulcsfontosságú leszerelési eszközként tartja számon, amelynek integritását, teljes körű végrehajtását és szigorú alkalmazását garantálni kell, és törekedni kell az ahhoz való egyetemes csatlakozásra. Az egyezmény – huszonöt évvel a hatálybalépését követően – a leszerelési diplomácia egyik sikertörténetévé, illetve annak egyik példájává vált, amit az Unió képvisel: a szabályokon alapuló nemzetközi rendnek, amely az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog tiszteletében gyökerezik. Az egyezmény a gyalogsági aknák alkalmazásának, átadásának és gyártásának tilalmára vonatkozó szilárd globális normát lenyűgöző eredményekkel ötvözi a felhalmozott gyalogsági aknák megsemmisítése, az elaknásított területek aknamentesítése és az egyezményben foglalt – a tágabb nemzeti szakpolitikákba, tervekbe és jogi keretekbe integrálandó – azon rendelkezés tekintetében, miszerint minden olyan részes állam, amely erre képes, köteles megfelelő segítséget nyújtani az aknák áldozatainak.

¹ A továbbiakban: az egyezmény.

Az egyezmény világszerte mérhető és jelentős pozitív hatást gyakorolt a humanitárius védelemre, a stabilizációra, a fejlődésre és a leszerelésre, hozzájárulva a globális békéhez és biztonsághoz, valamint a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend megvalósításához;

3. A Tanács elismeri, hogy az egyezmény célkitűzései még nem teljesültek maradéktalanul. Az adott területek gyalogsági aknákkal való elaknásítottága továbbra is kárt okoz, félelmet kelt, lehetetlenné teszi a területekre való bejutást, gátolja a társadalmi-gazdasági fejlődést, és megakadályozza a menekültek és a belső menekültek hazatérését. A gyalogsági aknák és a háborúból visszamaradt robbanószerkezetek miatt az egyénekre, családokra, közösségekre, régiókra és államokra nehezedő teher továbbra is magas és elfogadhatatlan. A Tanács határozottan elítéli Oroszország Ukrajna ellen folytatott, jogellenes agressziós háborúját, valamint a gyalogsági aknák, illetve a rögtönzött gyalogsági aknák alkalmazását, amelyeknek köszönhetően Ukrajna jelenleg a világ legnagyobb mértékben elaknásított országa. A Tanács aggodalmát fejezi ki továbbá amiatt, hogy Irakban, Líbiában, Szíriában, Jemenben, Mianmarban és a Száhel-övezetben újabb területeket aknásítanak el. A Tanács emlékeztet arra, hogy a gyalogsági aknák bárhol, bármikor és bármely szereplő általi használata továbbra is teljes mértékben elfogadhatatlan az EU számára;
4. A Tanács emlékeztet arra, hogy az EU és tagállamai világszerte jelentős adományozók az aknákkal kapcsolatos fellépéshez való segítségnyújtás terén, és ezzel támogatják az egyetemessé tételt, valamint az elaknásított területek felmérését és aknamentesítését, az aknákkal kapcsolatos felvilágosító programokat, az áldozatok segítését, a készletek megsemmisítését, a kapacitásépítést, valamint az aknafelderítésre és aknamentesítésre szolgáló technológiákat célzó kutatást és fejlesztést. Az EU és tagállamai az egyezmény legutóbbi, 2019. évi felülvizsgálati konferenciája óta is jelentős világszintű adományozók maradtak az aknákkal kapcsolatos fellépés terén: a válságreakálási eszközök keretében 2022-ben 26 millió eurót, 2023-ban pedig 38,5 millió eurót, míg a humanitárius segítségnyújtás keretében 2022-ben 8,5 millió eurót, 2023-ban pedig 16 millió eurót különítettek el erre a célra. A Tanács emlékeztet továbbá arra, hogy az egyes uniós tagállamok jelentős kiegészítő támogatást nyújtanak az aknákkal kapcsolatos fellépést támogató tevékenységek és projektek finanszírozásához;
5. A Tanács emlékeztet a gyalogsági aknák alkalmazásának, felhalmozásának, gyártásának és átadásának betiltásáról, valamint megsemmisítéséről szóló, 1997. évi egyezmény végrehajtását célzó oslói cselekvési terv támogatásáról szóló, 2021. február 18-i (KKBP) 2021/257 tanácsi határozat értelmében az egyezmény végrehajtását támogató egység számára nyújtott hozzájárulásra.

Ez a határozat lehetővé tette a végrehajtást támogató egység számára, hogy részt vegyen az egyezmény 2019. évi negyedik felülvizsgálati konferenciája alkalmával elfogadott oslói cselekvési terv végrehajtásában, többek között az egyetemessé tétel előmozdítása és a részes államok arra irányuló erőfeszítéseinek támogatása révén, hogy végrehajtsák az oslói cselekvési terv felmérésre, mentesítésre, az aknaveszéllyel kapcsolatos oktatásra, valamint az áldozatsegítésre vonatkozó aspektusait;

6. A Tanács nagyrabecsülését fejezi ki számos partner és érdekelt fél iránt, akik hozzájárultak az egyezmény fejlődéséhez és az elmúlt huszonöt év sikereihez, beleértve az összes részes államot, a nemzetközi szervezeteket, a civil társadalmat, a kutatókat, valamint az aknákkal kapcsolatos fellépések valamennyi adományozóját és szereplőjét. Ennek fényében a Tanács elismeri többek között a Nemzetközi Vöröskereszt és Vörös Félhold Mozgalom által, valamint a gyalogsági aknák betiltását célzó nemzetközi kampány keretében tett erőfeszítéseket. A Tanács tiszteletét kívánja kifejezni különösen azon aknamentesítők bátorsága és eltökéltsége iránt, akik azon munkálkodnak, hogy a földterületeket újra akadálymentesen bejárhatóvá és biztonságossá tegyék, és meg kíván emlékezni azokról, akik életüket veszítették, miközben ezt a nemes munkát végezték. A Tanács hangsúlyozza, hogy az egyezmény végrehajtásába és egyetemessé tételébe be kell vonni a túlélőket és az őket képviselő szervezeteket, köztük az ifjúsági szervezeteket, a nőjogi, valamint a nők által vezetett szervezeteket is. A Tanács gratulál az egyezmény végrehajtását támogató egységnek a kitartó és felbecsülhetetlen munkájához. Végezetül a Tanács hangsúlyozza azt a szoros partnerséget és kiváló együttműködést, amely az Egyesült Nemzetek Szervezete és az EU között az aknákkal kapcsolatos fellépés területén fennáll;
7. A Tanács üdvözli az egyezmény közelgő ötödik felülvizsgálati konferenciáját, amelyre 2024. november 25. és 29. között Sziemreap–Angkorban kerül sor, mivel az alkalmat ad az előrelépés áttekintésére, a kötelezettségvállalások megerősítésére, valamint arra, hogy az egyezmény egyetemessé tételének folytatása és megerősített végrehajtása támogatást kapjon. A Tanács úgy véli, hogy a felülvizsgálati konferenciának ösztönöznie kell a részes államok közötti nyílt és konstruktív párbeszédet, és valamennyi érdekelt felet be kell vonnia a jelenlegi és jövőbeli kihívások megvitatásába, valamint fel kell gyorsítania az előrelépést azon közös cél megvalósítása érdekében, hogy az egész világ gyalogsági aknáktól mentes legyen;
8. Az uniós álláspontról szóló, a II. pontban foglalt dokumentum részletesen ismerteti, hogy az EU milyen eredményeket vár a felülvizsgálati konferenciától.

II- A gyalogsági aknák alkalmazásának, felhalmozásának, gyártásának és átadásának betiltásáról, valamint megsemmisítéséről szóló ötödik felülvizsgálati konferenciára szóló uniós álláspon (Sziemreap–Angkor, 2024. november 25–29.)

Az Európai Unió (EU) konstruktívan hozzá fog járulni ahhoz, hogy a gyalogsági aknák betiltásáról szóló egyezmény felülvizsgálati konferenciáján pozitív konszenzusos eredményt lehessen elérni, törekedve arra, hogy a három tervezett záródokumentum, azaz 1. az egyezmény működésének és végrehajtása állásának áttekintése, 2. a politikai nyilatkozat és 3. a cselekvési terv tartalmazza az alábbi elemeket.

1) Ami az egyezmény működésének és végrehajtása állásának áttekintését illeti:

1. a részes államok által az egyezmény bármely területén (egyetemessé tétel, megfelelés, áldozatsegítés, aknamentesítés, a készletek megsemmisítése, együttműködés és segítségnyújtás, átláthatóság, valamint információcsere) tapasztalt, a végrehajtással kapcsolatos új kihívások azonosítása;
2. emlékeztetés az egyezmény részes államai 21. találkozójának német elnöksége által a konferencián megosztott dokumentumokban vázolt jelenlegi kihívásokat illetően megfogalmazott következtetésekre;
3. törekvés arra, hogy részletes felülvizsgálat tárgyát képezze az egyezményben foglalt kötelezettségeknek a 2019. évi negyedik felülvizsgálati konferencia óta történt végrehajtása, az egyezmény bizottságainak előkészítő munkájára és következtetéseire építve, beleértve a következőket:

Egyetemessé tétel

- a. az egyetemessé tételre irányuló valamennyi erőfeszítés támogatása, beleértve az elnökség, a végrehajtást támogató egység és az egyezmény különmegbízottjainak erőfeszítéseit is, és az egyetemessé tétel – többek között finanszírozás révén történő – előmozdítására irányuló ösztönzők kidolgozása;

Az 5. cikk végrehajtása

- b. a részes államok arra való ösztönzése, hogy nyújtsanak be megfelelő időben részletes információkat az 5. cikk szerinti kötelezettségeik végrehajtásáról, különös tekintettel a hosszabbítás iránti kérelmekre;

- c. arra való emlékeztetés, hogy 14 részes államnak 2025-ig teljesítenie kell az aknamentesítési kötelezettségeit, és sajnálat kifejezése amiatt, hogy immár csak néhányuk esetében várható e határidő betartása;
- d. az összes érintett részes állam erőfeszítéseinek ösztönzése, tekintettel a 2024-re várható több hosszabbítási kérelemre; a részes államok felhívása arra, hogy nyújtsanak be részletes munkatervet a kért hosszabbítási időszakokra vonatkozóan, beleértve a költségelemzést és az érintett közösségeknek az aknaveszéllyel kapcsolatos oktatására és az aknaveszély csökkentésére irányuló, a kontextust szem előtt tartó kezdeményezéseket;
- e. a részes államok ösztönzése arra, hogy az aknákkal kapcsolatos fellépésre vonatkozó legújabb nemzetközi előírásoknak (*International Mine Action Standards*; IMAS) megfelelően tartsák naprakészen az aknákkal kapcsolatos fellépésre vonatkozó nemzeti előírásokat;
- f. a jelentések alapján rögtönzött gyalogsági aknákkal elaknásított részes államok arra való ösztönzése, hogy folytassák az azzal kapcsolatos tudatosság elmélyítését, hogy az egyezmény keretében kell foglalkozni az ilyen elaknásítottsággal;
- g. az 5. cikk végrehajtásával foglalkozó bizottság, illetve az együttműködés és segítségnyújtás fokozásával foglalkozó bizottság közötti szinergiák megerősítésének, valamint a szakértői szervezetekkel folytatott párbeszéd fokozásának ösztönzése;
- h. egy, az 5. cikk végrehajtásával foglalkozó bizottságot támogató informális csoport létrehozásának támogatása, és annak további feltérképezése, hogy miként lehetne megerősíteni az 5. cikk szerinti folyamatot, beleértve az érdekelt felek észrevételeit is;

A 7. cikk végrehajtása

- i. a részes államok felszólítása arra, hogy teljesítsék a 7. cikk szerinti jelentéstételi kötelezettségüket;

Az együttműködés és a segítségnyújtás tekintetében

- j. az áldozatsegítésről szóló harmadik globális konferencia eredményeinek tudatosítása és annak biztosítása, hogy azok beépüljenek a jövőbeli cselekvési tervbe;
- k. azon, személyre szabott megközelítési formátum támogatása, amelyet a bizottság annak érdekében alkalmaz, hogy olyan fórumot biztosítson az érintett érdekelt részes államok számára, ahol bemutatathatják sajátos kihívásaikat és szükségleteiket az érintett érdekelt feleknek, köztük az adományozóknak és az aknákkal kapcsolatos fellépések szereplőinek;

4. az egyezmény végrehajtási eszközeinek felülvizsgálata, és az ezek javítását célzó erőfeszítések és javaslatok támogatása, amennyiben ez szükséges, összhangban az egyezménnyel;
5. felhívás olyan erőfeszítések megtételére, amelyek célja az aknákkal kapcsolatos fellépéshez szükséges új források fenntartása és biztosítása, többek között innovatív finanszírozás révén;
6. az egyezményhez való becsült hozzájárulások terén hátralékkal rendelkező részes államok felszólítása e hátralékok rendezésére, hangsúlyozva, hogy az egyezmény melletti politikai elkötelezettséget pénzügyi kötelezettségvállalással kell alátámasztani, továbbá az arra lehetőséggel rendelkező részes államok ösztönzése, hogy nyújtsanak önkéntes hozzájárulásokat az egyezmény végrehajtását támogató egység számára;

2) *A sziemreap–angkori politikai nyilatkozat tekintetében*

1. elköteleződés a szabályokon alapuló nemzetközi rend mellett, amelynek alapját a nemzetközi jog – többek között az emberi jogi jogszabályok és a nemzetközi humanitárius jog – tiszteletben tartása képezi, valamint a leszerelésről folytatott folyamatos multilaterális párbeszéd támogatása;
2. elismerés kifejezése Kambodzsának az ötödik felülvizsgálati konferencia megrendezése miatt, a Kambodzsza által az aknákkal kapcsolatos fellépés valamennyi területén szerzett komoly tapasztalatok tudomásul vétele, és annak elismerése, hogy Kambodzsza kész arra, hogy más országokkal is megossza a tapasztalatait;
3. támogatás kifejezése a kambodzsai elnökség által az egyetemessé tétel, az 5. cikk végrehajtása és az áldozatoknak nyújtott segítség tekintetében biztosított prioritás iránt, és emlékeztetés arra, hogy az EU támogatást nyújt és készen áll szerepet vállalni ezeken a területeken;
4. a gyalogsági aknák tiltására vonatkozó norma tiszteletben tartása és az egyezmény egyetemessé tételének támogatása iránti szilárd elkötelezettség újbóli megerősítése;
5. emlékeztetés arra, hogy a gyalogsági aknák bárhol, bármikor és bármely szereplő általi használata továbbra is teljes mértékben elfogadhatatlan az EU számára;
6. a részes államok politikai elkötelezettségének kifejezése a sziemreap–angkori cselekvési terv végrehajtása iránt;
7. sajnálat kifejezése amiatt, hogy 2017 óta nem történt előrelépés az egyezmény egyetemessé tétele terén, és 33 állam még mindig nem csatlakozott ahhoz, és annak ösztönzése, hogy valamennyi részes állam és más szereplő újult erővel vegyen részt az egyetemessé tétel elősegítésében;

8. emlékeztetés az aknákkal kapcsolatos fellépésben részt vevő valamennyi szereplővel – többek között a civil társadalommal, az aknákkal kapcsolatos fellépésben részt vevő nemzeti hatóságokkal és a magánszektorral – való partnerségek fontosságára;
9. annak megerősítése, hogy azok a rögtönzött robbanószerkezetek (IED-k), amelyek megfelelnek az egyezményben a gyalogsági aknákra vonatkozóan foglalt fogalommeghatározásnak, az egyezményben foglalt kötelezettségek hatálya alá tartoznak;
10. annak hangsúlyozása, hogy az aknákkal kapcsolatos fellépés gyakran elengedhetetlen a társadalmi-gazdasági fejlődésnek, a békeépítésnek, a stabilizációnak és a humanitárius segítség célba juttatásának a lehetővé tételéhez;
11. elköteleződés amellett, hogy az aknákkal kapcsolatos fellépés valamennyi aspektusának megvalósítása és az egyezménnyel kapcsolatos intézményi eljárások során figyelembe kell venni a sokféleséget és a nemek közötti egyenlőséget, és elő kell mozdítani a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő és konfliktusérzékeny megközelítéseket;
12. aggodalom kifejezése a gyalogsági aknák által a negyedik felülvizsgálati konferencia óta eltelt időszakban követelt áldozatok magas száma miatt, a leginkább érintett országok felsorolása, az adatoknak és tendenciáknak az előző évekkel történő összehasonlítása, és tanulságok levonása a következő öt évre vonatkozóan;
13. a nemzetközi humanitárius jog egyéb eszközeivel – például a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezménnyel – kapcsolatos előnyök feltárása és az ilyen eszközökkel meglévő szinergiák megerősítése; ezek az eszközök az áldozatoknak nyújtott segítség kulcsfontosságú elemei az emberi jogoknak és a fogyatékkal élő személyek egyenlő társadalmi részvételének az előmozdítása érdekében;

3) *A sziemreap–angkori cselekvési terv tekintetében*

1. foglalkozás a következőkkel: az egyezmény végrehajtásának valamennyi aspektusa, az egyezmény végrehajtásával kapcsolatos legjobb gyakorlatok, egyetemessé tétel, a készletek megsemmisítése és a gyalogsági aknák megőrzése, az elaknásított területek felmérése és mentesítése, az aknákkal kapcsolatos felvilágosító programok, az áldozatoknak nyújtott segítség, nemzetközi együttműködés és segítségnyújtás, valamint a megfelelést biztosító intézkedések;
2. építeni kell az egyezmény működésének és végrehajtása állásának áttekintése során azonosított hiányosságokra és kihívásokra az innovációra vonatkozó javaslatok közös kidolgozása, valamint az egyezmény – valamennyi aspektusában történő – végrehajtásának javítása és megerősítése érdekében;

annak hangsúlyozása, hogy az aknákkal kapcsolatos fellépés lehetővé teszi és segíti a biztonsági és humanitárius erőfeszítéseket, a stabilizációt és a társadalmi-gazdasági fejlődést, valamint a menekültek visszatérését és az aknák áldozatainak integrált támogatását;

3. az „új békeprogram” és a jövőt szolgáló paktum által az aknákkal kapcsolatos fellépéshez nyújtott hozzájárulás nyugtázása; az egyezmény és az Egyesült Nemzetek Szervezete, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, a gyalogsági aknák betiltását célzó nemzetközi kampány és a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ között fennálló különleges partnerségeknek, valamint a civil társadalommal kialakított partnerségek által az egyezmény végrehajtásának támogatásához biztosított hozzájárulásnak az elismerése;
4. emlékeztetés a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény, a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljai által biztosított hozzájárulásra;
5. valamennyi részes állam arra vonatkozó kötelezettségvállalásának előmozdítása, hogy teljes mértékben végrehajtja és teljesíti az egyezmény szerinti kötelezettségeit, többek között az aknamentesítésen túlmutató, megfelelő segítségnyújtási intézkedések megtételével, amennyiben képes erre, biztosítandó az aknák áldozatainak társadalmi és gazdasági rehabilitációját;
6. az érdekelt felekkel folytatott nemzeti vagy regionális szintű párbeszéd támogatásának előmozdítása az egyezmény végrehajtásával kapcsolatos együttműködés és segítségnyújtás további javítása, valamint az aknák által érintett közösségek és a túlélők jóllétéért felelős felek arra való ösztönzése érdekében, hogy megerősített párbeszéd és partnerségek révén jobban kezeljék az előttük álló kihívásokat;
7. olyan szakpolitikák kidolgozásának szorgalmazása, amelyek – megkülönböztetésmentes módon – a lehető legjobban segítik az aknák áldozatait és figyelembe veszik valamennyi polgári személy sajátos szükségleteit, beleértve a mentális egészséget és a pszichoszociális támogatást is;
8. a nemi dimenzió érvényesítésének, valamint annak ösztönzése, hogy az aknákkal kapcsolatos fellépés programozása során vegyék figyelembe az érintett közösségekben élő emberek eltérő igényeit és tapasztalatait;
9. az aknákkal kapcsolatos fellépés valamennyi aspektusa környezeti és éghajlati vonatkozásainak figyelembe vétele, a részes államok ösztönzése arra, hogy az aknákkal kapcsolatos fellépésre vonatkozó nemzeti stratégiáikban részesítsék előnyben ezeket az aspektusokat, továbbá számoljanak be ezekről az aspektusokról, jelöljenek ki kapcsolattartó pontokat az erre a célra létrehozott bizottságokban, valamint a nemzeti katasztrófareagálási tervekben vegyék figyelembe az elaknásítottságot és az aknákkal kapcsolatos fellépést; a szereplők ösztönzése arra, hogy az intézkedéseikben és a projektjeikben vegyék figyelembe ezeket az aspektusokat;

10. az aknákkal kapcsolatos fellépésre vonatkozó nemzetközi előírásoknak és a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ (GICHD) szakpolitikai ajánlásainak e tekintetben történő figyelembe vétele;
11. az aknákkal kapcsolatos fellépés alapelvei – többek között az átláthatóság, az elszámoltathatóság, az eredményesség és a hatékonyság, az inkluzivitás és a konfliktusérzékenység – tiszteletben tartásának biztosítása;
annak előmozdítása és feltérképezése, hogy miként lehetne hasznosítani a tapasztalatokon és a valamennyi szinten folytatott eszmecseréken alapuló legjobb gyakorlatokat;
12. innovatív megközelítések – mint például az aknákkal kapcsolatos fellépés támogatásához nyújtott új források és finanszírozási mechanizmusok – támogatása;
13. olyan intézkedések elfogadásának ösztönzése, amelyek megerősítik az 5. cikk szerinti eljárást annak érdekében, hogy az jobban meg tudja felelni az érintett államokkal szemben álló kihívásoknak, és amelyek hatékonyan támogatják őket a kötelezettségeik időben történő teljesítésében;
14. az aknamentesítéshez és az aknák áldozatainak nyújtott segítséghez biztosított pénzügyi és technikai támogatás növelésének támogatása;
15. annak megerősítése, hogy a rögtönzött gyalogsági aknákat az érvényes kötelezettségekkel összhangban be kell jelenteni és az aknákkal kapcsolatos fellépés keretében el kell távolítani;
16. emlékeztetés az olyan rögtönzött robbanószerkezetek jogellenes használatának kérdésére, amelyek megfelelnek a gyalogsági aknákra vonatkozóan az egyezményben foglalt fogalommeghatározásnak, mint olyan kritikus aggályra, amelyet a következő cselekvési tervben figyelembe kell venni, különösen az aknákkal kapcsolatos felvilágosító programok területén.
